

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра теорії та історії світової літератури

КУРСОВА РОБОТА

з історії зарубіжної літератури
на тему: Інтертекстуальність у романі Кармен Мартін Гаїте
«Червона Шапочка на Мангеттені»

Студентки III курсу групи МЛі01-21
спеціальності «Філологія»
спеціалізації «Романські мови та літератури
(переклад включно), перша – іспанська»
освітньої програми «Іспанська мова і література,
друга іноземна мова, переклад»
Герасименко Марії Валентинівни
Керівник:
доц. Куницька Ірина Валеріївна

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ЄКТС _____

Члени комісії _____

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

м. Київ – 2024 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНОСТІ.....	5
1.1. Визначення поняття «інтертекстуальність» її функції та основні засоби	5
1.2. Теоретичні підходи до дослідження інтертекстуальності.....	10
РОЗДІЛ II. ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНІСТЬ У РОМАНІ «ЧЕРВОНА ШАПОЧКА НА МАНГЕТТЕНІ» КАРМЕН МАРТІН ГАЇТЕ.....	13
2.1. Виявлення інтертекстуальних взаємозв'язків у романі.....	13
2.2. Роль інтертекстуальності в розвитку сюжету і розумінні головних тем роману.....	16
2.3. Вплив інтертекстуальності на сприйняття твору.....	18
ВИСНОВКИ.....	20
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	22

ВСТУП

У сучасному літературознавчому дискурсі інтертекстуальність стала ключовим концептом, який відкриває перед науковцями необмежені можливості для дослідження та осмислення текстів. Завдяки цьому тексти можна досліджувати не лише як самостійну художню одиницю, але й як складову безпосереднього і глибшого літературного контексту. Вивчення різних теорій та підходів до інтертекстуальності, від структуралізму до літературного аналізу дає змогу глибше аналізувати тексти.

Тому **актуальність** цього дослідження полягає в необхідності аналізу існуючих підходів до вивчення поняття інтертекстуальності та впливу, який здійснюється на текст.

Мета написання включає дослідження інтертекстуальних взаємозв'язків у художніх текстах, зокрема у романі Кармен Мартін Гаїте «Червона Шапочка на Мангеттені», а саме, вивчення впливу цих взаємозв'язків на структуру та смислове наповнення твору.

Для реалізації цієї мети слід виконати наступні **завдання**:

- проаналізувати теоретичний аспект дослідження інтертекстуальності;
- окреслити визначення цього поняття, його функції та основні засоби;
- проаналізувати теоретичні підходи до дослідження інтертекстуальності;
- визначити інтертекстуальні зв'язки у романі «Червона Шапочка на Мангеттені»;
- охарактеризувати роль інтертекстуальності у розвитку сюжету і розумінні головних тем роману;
- з'ясувати вплив інтертекстуальності на сприйняття твору.

Об'єктом дослідження даної курсової є роман Кармен Мартін Гаїте «Червона Шапочка на Мангеттені».

Предметом дослідження є інтертекстуальні співвідношення та взаємозв'язки цього твору з іншими текстами.

У цій роботі використані наступні **методи** дослідження: аналіз, порівняння та описовий метод.

РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНОСТІ

1.1. Визначення поняття «інтертекстуальність» її функції та основні засоби

Дослідження поняття «інтертекстуальності» є особливим в літературознавчій сфері, адже воно відображає взаємодію міжтекстових зв'язків у літературних творах. Інтертекстуальність з'являється в рамках французької семіотики та структуралізму, що заздалегідь встановлює зв'язок між лінгвістикою та науками про комунікацію. Концепція була створена болгарською вченою Юлією Кристєвою в одному з розділів її праці «*Séméiotikè. Recherches pour une sémanalyse*» («Семіотика. Дослідження семантичного аналізу» 1996), в якій вона вводить термін «інтертекстуальність» в лінгвістичний обіг.

Отже, інтертекстуальність полягає у системі зв'язків, виражених чи прихованих, які текст має з іншими текстами, утворюючи специфічний контекст, який впливає як на створення, так і на розуміння даного дискурсу. Автори використовують засоби інтертекстуальності для власної інтерпретації запозиченого елемента. Вагомий внесок у визначенні поняття «інтертекстуальність» зробив критик структураліст Жерар Женетт, котрий, перш за все, започаткував дане дослідження та дифініціював текст, на якого спрямоване гіперпосилання, як «гіпотекст», а текст, для якого попередні твори служать джерелом як «гіпертекст». [2, 14]

Досліджуючи поняття інтертекстуальності та його елементів, науковий дослідник Лауро Завала вказує: «*Todo texto, todo acto cultural y por lo tanto todo acto humano – puede ser estudiado en términos de la red de significación a la que pertenece*» (Кожен текст, кожен культурний твір, а отже, і кожен людський вчинок можна вивчати з точки зору мережі значень, до якої він належить» переклад наш М.Г). Отже, він виділяє міждисциплінарний характер вивчення даного поняття. [4, 4]

В свою чергу, мексиканський дослідник Альфонсо Меседо Родрігес в своїй статті «LA INTERTEXTUALIDAD: CRUCE DE DISCIPLINAS HUMANÍSTICAS» (2008) зазначає, що інтертекстуальність, як поняття, може функціонувати не лише для встановлення зв'язку між двома літературними текстами, але й для сприяння діалогу між двома творами з різних дисциплін: «Los mitos griegos pueden ser analizados desde la pintura; las novelas y los cuentos pueden ser readaptados desde el mundo de las historietas; el cine toma ciertos recursos y temas del teatro» («Грецькі міфи можуть бути проаналізовані на основі живопису; романи та оповідання можуть бути адаптовані зі світу коміксів; кіно бере певні матеріали та теми з театру» переклад наш М.Г).

Отже, можемо зробити висновок, що основна функція інтертекстуальності це збагачення смислу. Вона дозволяє авторам використовувати багатство конотацій і смислових «шарів», які вже існують в інших текстах. Таким чином, інтерпретація значно розширюється і створюється глибина тексту. Інтертекстуальність слугує своєрідним засобом, що дозволяє творцям взаємодіяти з уже існуючими творами, створюючи при цьому нове та унікальне мистецтво. За допомогою неї автори роблять твори більш доступними для аналізу та обговорення.

Посилання на інші твори можуть бути культурними, історичними або соціальними, які надають додаткового значення і можуть бути зрозумілі лише тим, хто знайомий з цим контекстом. Із цього випливає наступна функція, це заохочення читача для більш глибоко дослідження цих референцій задля розуміння всього контексту. А в разі, коли читає відразу розуміє, на що ще вказує автор, в нього з'являється більше інтересу до даного твору через його багатогранність. Використовуючи інтертекстуальність, письменники можуть обігрувати літературні жанри

та кліше. Це дозволяє їм руйнувати читацькі очікування і створювати оригінальні та непередбачувані твори.

Наявність інтертекстуальних елементів може бути використана для створення іронії або гумору, зокрема, якщо читач може впізнавати посилення та алюзії.

Автори також активно користуються інтертекстуальністю, щоб продемонструвати своє ставлення до творчості попередніх авторів, в якійсь мірі переосмислити інший твір для здобуття нового сенсу уже в своєму тексті.

Отже, основні функції інтертекстуальності полягають у розширенні, збагаченні та взаємодії з іншими текстами, що створює новий пласт значень і сприяє ґрунтовнішому розумінню тексту твору.

Інтертекстуальність включає в себе використання різних засобів вираження для створення зв'язків з іншими текстами чи творами.

Одним із ключових засобів інтертекстуальності є використання цитат і відсилань до інших творів. Це може бути як пряме включення частин тексту іншого автора, так і непряме відсилання до його ідей чи концепцій.

Цитата – це використання точного уривка тексту з іншого джерела, який включає оригінальні слова або фрази, що належать іншому автору або джерелу. Цитата може бути взята з книги, статті, промови, вірша або будь-якого іншого виду письмового чи усного твору. Тобто це пряме включення слів або фраз іншої людини у власний текст, зазвичай для підсилення, ілюстрації або акцентування уваги на певній думці.

Основна функція цитати полягає в підкріпленні ідеї, адже за допомогою цитати автор може висвітлити власну ідею, використовуючи вагомість твердження іншого автора. Цитата також може бути обрана для

відображення певного стану, емоції або теми, додаючи тексту особливої виразності та значущості. [6, 19] Цитата може слугувати для створення зв'язків між різними складовими частинами твору, перетворюючи його на цілісну структуру. В той же час, якщо цитату залишити поза контекстом, вона може змінити своє первісне значення, набувши нового забарвлення чи інтерпретації. Крім того, можна навести цитату, щоб вступити в діалог з читачем, натякнувши йому на спільні знання чи інтереси.

Вдало підібрана цитата може значно підсилити змістовність і значення тексту, створюючи багатогранні та різнопланові зв'язки з іншими творами чи культурними контекстами.

Алюзії є одним із важливих засобів інтертекстуальності, оскільки вони вказують на відомі твори чи концепції, не посилаючись на них безпосередньо. Це може бути натяк на персонажів, події чи навіть окремі частини висловлювання. Такий засіб передбачає обізнаність читача чи глядача з оригіналом алюзії.

Основними завданнями алюзії є:

- Створення асоціацій: алюзія може створювати схожість з іншими творами, передбачаючи подібність або відмінності в темах, персонажах чи сюжетах;
- Додавання альтернативних значень, завдяки алюзії можна надати тексту нове значення або простір, навіюючи асоціації та почуття, пов'язані з джерелом алюзії;
- Створення гумористичного елемента, використавши протиставлення ідей для втілення іронічного ефекту.

Обмін посиленнями між роботами збагачує їх і створює складніші та цікавіші поєднання, які дозволяють краще пізнати та осмислити кожную роботу індивідуально та в рамках спільного культурного дискурсу.

Алегорія – це перенесення якостей і ознак одного елемента чи поняття на інший з наміром кращого відображення образу. Завдяки цьому створюється переносне значення. Зазвичай алегорія використовує загальні символи або образи, що існують у літературі, релігії чи мистецтві. Алегоричні поняття здебільшого є вираженням абстрактних уявлень.

Зміст алегорії, порівняно з багатозначним образом, є однозначним і відокремленим від поняття, зв'язок між значенням і поняттям здійснюється за подібністю.

Значна частина алегорій ґрунтується на релігійних або міфологічних ідеях, що обумовлює їхню спільність з численною низкою текстів і традицій. Алегорії також можуть включати алюзії на класичні літературні твори, проводячи паралелі з відомими текстами чи авторами.

Таким чином, алегорія – це образ, який має на меті акцентувати увагу не на собі, а на певному предметі, котрий прямо не позначається, але передається за його допомогою.

Пародія – це різновид сатиричної або бурлескної пародії на художній твір або будь-яку іншу форму дискурсу, в якій іронія та перебільшення часто використовуються в гумористичних цілях. Пародія може бути спрямована на висміювання чи критику певних ідей, жанрів чи навіть самого творчого процесу. Вона дозволяє автору висловити свою точку зору, використовуючи знайомі форми чи образи. Однією з головних цілей пародії є досягнення комічного ефекту завдяки своєрідній взаємодії зі знайомими текстами. Вона може спричинити сміх, виявляючи абсурдність або неочікуваність пародійованого змісту.

Здебільшого пародію можна розділити на три типи, залежно від того, що є об'єктом висміювання:

- Пародія на художні твори, наприклад, літературна пародія, яка гумористично та іронічно імітує інші художні твори,

гіперболізуючи їхню форму та карикатурно відтворюючи їхній зміст. Цей тип пародії зустрічається у всіх мистецьких жанрах;

- Пародія на історичних осіб, в якій відповідний персонаж копіюється шляхом надмірного підкреслення його фізичних рис або манери поведінки з метою досягнення комічного, а іноді й викривального характеру;
- Пародія ідей, що передбачає висвітлення певної теми в бурлескній чи іронічній манері, або доведення її до крайнощів, щоб наголосити на її недоліках чи можливих проблемах.

З іншого боку, є два способи реалізації пародії: знизу вгору або зверху вниз. У першому випадку береться «низький» або непристойний образ і зображується у піднесеному або витонченому вигляді. У другому – навпаки: береться «високий» образ і представляється у непристойній формі.

Таким чином, поняття «інтертекстуальності» було сформульоване Юлією Кристевою, яка зробила вагомий внесок у дослідження цього питання. Основні функції інтертекстуальності полягають у збагаченні значення нового твору, взаємодії з уже існуючими творами, створенні іронії та гумору, а також демонстрації ставлення до творчості та ідей попередніх авторів. Основними засобами інтертекстуальності є цитати, що полягають у використанні точного уривка з тексту, алюзії, які вказують на відомі твори чи концепції, не посилаючись на них безпосередньо, алегорії, котрі переносять якості і ознаки одного елемента на інший та пародія, в якій іронія та гіперболізація часто використовуються в гумористичних цілях.

1.2. Теоретичні підходи до дослідження інтертекстуальності

Переважає більшість науковців підкреслюють двонаправлений характер поняття інтертекстуальності, що проявляється, по-перше, як авторський спосіб творення літературних творів і, по-друге, як ставлення

читача до сприйняття тексту з огляду на різноманітні взаємозв'язки з літературним і культурним контекстом, у якому даний текст функціонує. З огляду на те, що процес відтворення будь-якого набору певних елементів при ознайомленні з художнім твором уможлиблюється завдяки високій освіченості читача та його обізнаності з попередніми текстами, читач має бути підготовленим до цього.

Оскільки тема інтертекстуальності досліджувалася і вивчалася багатьма дослідниками, існують різні підходи до визначення цього поняття.

Філософ і теоретик семіотики Ролан Барт досліджуючи інтертекстуальність із семіотичного погляду, сформулював класичну інтерпретацію інтертексту. Зasadничим для цієї інтерпретації є положення про те, що всякий текст є інтертекстом, і що інші тексти представлені в ньому на декількох рівнях у більш-менш впізнаваних формах являють собою «текст у тексті». [7, 32] Тобто, кожен текст є новим твором, що складається зі старих текстів. В той же час, він визначав інтертекст, як: «un campo general de fórmulas anónimas, cuyo origen es difícilmente localizable» («загальне поле невідомих формул, походження яких важко встановити» переклад наш М.Г). [3, 124]

Згідно з Р. Бартом, кожний твір містить власний «текст», він безпосередньо визначається ним і не може функціонувати без тексту. Отже, значення тексту не закладено в тексті, а формується читачем у процесі взаємодії не лише з даним текстом, а й зі складною системою інших текстів, що виникають у процесі читання.

Інтертекстуальність є неодмінною рисою постмодерністської поезики, так як одна з її засадничих ідей полягає у неспроможності створення нового і водночас у розумінні як єдиного можливого нововведення відтворення елементів вже наявних у минулих роботах.

Ключовими характеристиками постмодерністської літератури є іронія, «цитатне мислення», пастиш, колаж і принцип гри. В свою чергу, «цитатне мислення» напряму пов'язане із інтекстуальністю, адже інтертекст у постмодерністській творчості є провідним засобом створення тексту, тобто текст побудований з цитування інших текстів.

Гіпертекст також став надбанням постмодернізму. Йдеться про текст, створений у такий спосіб, що він стає своєрідною системою, ієрархією текстів, одночасно являючи собою єдність і різноманітність текстів. Концепція гіпертексту також стосується комп'ютерних розробок. Сучасні гіпертексти – це комп'ютерна література, яка читається тільки на моніторі: натискаючи одну кнопку, можна потрапити в минуле героя, клікнувши на іншу – опинитися уже в майбутньому.

Таким чином, теоретичні підходи до вивчення інтертекстуальності можуть відрізнятися, оскільки вони були розроблені вченими відповідно до сфер або напрямів, які вони досліджували початково. Це може включати в себе і семіотику, на основі якої було сформульоване положення про те, що всякий текст є інтертекстом, і що інші тексти представлені в ньому на декількох рівнях у більш-менш впізнаваних формах являють собою «текст у тексті». Так і постмодерністську течію, для якої інтертекстуальність є неодмінною рисою поетики.

РОЗДІЛ II. ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНІСТЬ У РОМАНІ «ЧЕРВОНА ШАПОЧКА НА МАНГЕТТЕНІ» КАРМЕН МАРТІН ГАЇТЕ

2.1. Виявлення інтертекстуальних взаємозв'язків у романі

На основі розглянутих теоретичних знань, найперше, що слугує виявленню інтертекстуальності є назва, яка складається з двох компонентів: «Червона Шапочка» – всім відома казка та «Мангеттен» – міський округ у Нью-Йорку. Таке поєднання вказує на сучасну урбаністичну адаптацію класичної казки, дія якої відбувається в гамірному, космополітичному місті Нью-Йорку.

Його найбільш репрезентативними локаціями є: Бруклін, Центральний парк, Морнінг-Сайд, Бетті-парк, будинок Сари Аллен, будинок бабусі Ребекки та хмарочос Едгара Вульфа. Авторка зазначає: «*Mucha gente se cree que Manhattan es Nueva York, cuando simplemente forma parte de Nueva York. Una parte especial, eso sí.*» («Багато хто думає, що Мангеттен – це і є Нью-Йорк, хоча це просто його частина. Особлива частина, безумовно», переклад наш М.Г). [10, 1]

Отже, Кармен Мартін Гаїте, таким чином, підкреслює ідею перенесення традиційної казки в сучасне середовище та досліджує питання, актуальні для життя вже у великому місті.

У першій частині твору під назвою «Мрії про свободу», що складається з п'яти розділів, Сара Аллен, обдарована десятирічна дівчинка, яка живе в Брукліні, не має іншої мети в житті, окрім як разом зі своєю матір'ю приносити бабусі, яка живе на Мангеттені, полуничний торт кожні вихідні. Тобто, головна сюжетна лінія співпадає з сюжетом казки, а персонажів, пов'язаних з оригіналом, є п'ять: Сара Аллен (нова Червона Шапочка), її мати (Вівіан), бабуся (Ребекка Літл), друга бабуся та Едгар Вульф.

В той же час, авторка постійно прагне підштовхнути читача до порівняння своєї історії з оригіналом: Вовк виявляється доброзичливим, ліс затишним, а коли Сара приходять до бабусі то виявляє, що вона

щаслива, нарешті зустрівши Едгара: «La abuela, vestida de verde, giraba en brazos del Dulce Lobo, a los sonos de Amado mío» («Бабуся, одягнена в зелене, кружляла в обіймах Едгара Вульфа під звуки Amado mío» переклад наш М.Г). [10, 97]

Крім змалювання основної лінії, базованій на казці, авторка піднімає проблеми патріархального суспільства, дорослішання, самотності та свободи. Твір є своєрідним гімном свободі, в якому межа між реальністю та фантазією є провідною темою роману. «A quien dices tu secreto, das tu libertad, nunca lo olvides, Sara», – каже міс Лунатик Сарі після підписання пакту на крові («Кому ти відкриваєш свою таємницю, ти віддаєш свою свободу, ніколи не забувай про це, Сара» переклад наш М.Г). [10, 73]

Для розкриття іншої проблематики у романі з'являється новий персонаж – міс Лунатик, єдина, хто не має чіткої алюзії в казці. Вона є орієнтиром для інших мешканців міста, які бачать у ній приклад свободи: жінка, яка будує власне життя і, що важливо, дозволяє іншим будувати своє.

Міс Лунатик – персонаж, який покаже Сарі шлях до свободи (в даному випадку через потаємний хід у Статуї Свободи). За короткий час їй вдається налагодити зв'язок з дівчинкою і передати їй свої знання та бачення.

Для подальшого висвітлення даної теми в тексті з'являються референції на інший твір, пов'язаний зі свободою, на який посилається авторка. Це – «Аліса в країні чудес» Льюїса Керрола.

Між Сарою та Алісою багато спільного: обидві в буквальному сенсі слова, стрибають у яму в пошуках свободи: «у Sara, extendiendo los brazos, se arrojó al pasadizo, sorbida inmediatamente por una corriente de aire templado que la llevaba a la Libertad» (« і Сара, простягнувши руки, стрибнула в отвір, її одразу ж підхопив потік теплого повітря, який поніс її до Свободи» переклад наш М.Г). [10, 100] Вони обидві отримують

задоволення від читання, обидві критичні, приймають неможливі ситуації як можливі, вигадують слова, обидві ненавидять рутину.

Сара, як і Аліса, часто повторює одну фразу на знак здивування: у Аліси це «Все більш дивніше і більш дивніше», а у Сари – «Міранфу», яке вона вигадала сама: «Por ejemplo, «miranfú» quería decir «va a pasar algo diferente» o «me voy a llevar una sorpresa» («Наприклад, «міранфу» означало «щось станеться особливе» або «на мене чекає сюрприз» переклад наш М.Г.) [10, 13] До того ж, її бабуся має великого білого кота: «Tenía un gato blanco, cachazudo y perezoso que atendía por Cloud» («У неї був білий, лінивий, неквапливий кіт на ім'я Клауд» переклад наш М.Г.) [10, 4] такий собі натяк на Чеширського кота.

Між іншим, змалювання образу бабусі, який постає через призму сприйняття Сари, демонструє ще одну алюзію на головну героїню іншого роману – «Звіяні вітром» Маргарет Мітчелл. Як і Скарлетт О'Хара, Ребекка Літл має досить бунтівний характер та бажання жити так, як захочеться самій. Мабуть це так і захоплює маленьку Сару, яка бачить в цьому прояв незалежності. І, звичайно, обидві героїні одягнені в розкішні зелені сукні. Ребекка з'являється в ній у романі двічі: «Llevaba puesto un traje de seda verde y estaba sentada ante un tocador» («Вона була одягнена в зелену шовкову сукню, сидячи перед туалетним столиком» переклад наш М.Г.) [10, 11] та в кінці роману під час танцю з Едгаром Вульфом, як зазначалось раніше.

Отже, інтертекстуальний зв'язок, перш за все, присутній у назві роману та основній сюжетній лінії, яка співпадає з оригінальною казкою «Червона Шапочка» Шарля Перро. Також він проявляється через розкриття теми свободи і перекликання з сюжетом та персонажами «Аліси в країні чудес» Льюїса Керрола. Крім того, ще однією алюзією є зображення схожих рис із героїнею роману «Звіяні Вітром» Маргарет Мітчелл.

2.2. Роль інтертекстуальності в розвитку сюжету і розумінні головних тем роману

Сучасна інтерпретація всім відомої історії за допомогою алюзій на інші твори створює багат шаровість сприйняття. Читач може занурюватися в неї на різних рівнях, наприклад, основний сюжет може порівнюватися із сюжетом оригіналу, з його персонажами та проблемами.

Основною проблематикою, яка піднімається в казці є дорослішання, на яке вказує сама назва: дівчинка, що завжди носить червону оксамитову шапочку. У випадку з цією історією, вона вступає в підлітковий вік, і, отже, має невирішений конфлікт з дитинством.

Також присутня проблема її взаємодії з батьками, яку Наталія Махана Паломер розкриває у своїй роботі «*La Caperucita Roja: Perspectivas Infantiles sobre la Relación de Niñas y Niños con el Mundo Adulto*». Вона зазначає: «*En la búsqueda del sentido de la propia vida de niños y niñas, padres y cuidadores son esenciales*» («У пошуках дітьми сенсу власного життя важливу роль відіграють батьки та вихователі» переклад наш М.Г). [15, 6]

Можна зробити висновок, що в даній казці в стислій та простій манері демонструються проблеми дитячого та перехідного віку. Тому не дарма Кармен Мартін Гаїте обрала саме «Червону Шапочку» для аналізу проблеми дорослішання.

Інтертекстуальність відіграє фундаментальну роль у розумінні основних тем роману, знову ж таки, через посилання на інші твори. Важливим аспектом інтертекстуальності в даному творі є дослідження сучасних тем. Роман досліджує ідею культурної ідентичності та досвід іммігранта у великому місті. Посилаючись на інші твори та літературні традиції, вона інтерпретує ці теми в більш широкому розумінні та пропонує глибше їх осмислення. Інтертекстуальність підсилює цей аналіз, відсилаючи до різноманітних літературних джерел, які репрезентують різні погляди на ідентичність і приналежність до певної спільноти. Наприклад, посилання на іспанську та латиноамериканську літературу, а

також американську популярну культуру підкреслюють культурне розмаїття персонажів і складність їхніх ідентичностей.

Ще один рівень сприйняття створюють культурні посилання. Авторка включає в сюжет різноманітні мистецькі референції, від цитат таких авторів, як Вільям Шекспір, до алюзій на фільми та телевізійні шоу. Такі посилання збагачують оповідь і дають змогу читачеві заглибитись у твір.

Сама по собі казка уже має підґрунтя для аналізу, тому, якщо її перенести у сучасний світ, воно залишиться. Це підтверджує Австрійський психолог Бруно Беттельгейм у своїй праці «Psicoanálisis de los Cuentos de Hadas» (1994) він зазначає: «En la actualidad encontramos muchos equivalentes de «Caperucita Roja». Cuando se comparan los cuentos de hadas con gran parte de la literatura infantil del momento, la profundidad de los primeros salta a la vista» («Нині ми знаходимо багато аналогів «Червоної Шапочки». Якщо порівнювати казки з більшістю сучасної дитячої літератури, то глибина першої очевидна» переклад наш М.Г). [16, 214]

У творі піднімаються теми фемінізму та розширення жіночих прав і можливостей через образи трьох поколінь жінок: Сарі, Вівіан та Ребекки. За допомогою перенесення казки в сучасний світ така демонстрація стала актуальною та основою на нинішніх обставинах.

Отже, роль інтертекстуальності в розвитку сюжету полягає в переосмисленні класичної казки, яку Мартін Гаїте адаптує до сучасного урбаністичного контексту Мангеттена, що дозволяє їй грати з умовностями оригіналу, пропонуючи при цьому новий погляд на історію. Також відбувається поглиблення сенсу та створюється можливість проаналізувати певні проблеми, як сучасні, так і одвічні, в більш загальному контексті.

Через інтертекстуальність в романі за допомогою порівняльного підходу зображується та проблематика, яка не піднімалась в оригінальній казці.

2.3. Вплив інтертекстуальності на сприйняття твору

Вплив інтертекстуальності на сприйняття роману Кармен Мартін Гаїте є суттєвим, оскільки сприяє збагаченню читацького досвіду, надаючи численні смислові нашарування та зв'язки з іншими роботами. Інтертекстуальні посилання створюють численні асоціації, тому читачі можуть провести паралелі між персонажами, ситуаціями чи темами, присутніми у творі, та тими, що зустрічаються в інших історіях, що розширює розуміння та значення історії. Також створюється поле для дослідження універсальних тем, але вже із референціями, що надає змогу глибше проаналізувати та прослідкувати динаміку розвитку тої чи іншої проблеми. Іншими словами, це розширює перспективу читача і дозволяє йому замислитися над фундаментальними людськими проблемами з різних точок зору.

Іншою важливою ознакою впливу є переосмислення, адже роман по-новому тлумачить уже відому історію. Це спричиняє постійне порівняння із оригіналом та виокремлення відмінностей, які, безперечно, створюють новий пласт в розвитку сюжету.

Також використання інтертекстуальних посилань ставить під сумнів напрям подальшого розгортання історії та кидає виклик читацьким припущенням. Як наслідок, спостерігається зламаний горизонт очікування. Сара перебуває в постійному пошуку та має сильне бажання знайти відповіді на всі свої запитання, що не характерно для оригінальної Червоної Шапочки. Тому спостерігається суттєва відмінність і, в результаті, лінія Сари має інше закінчення, яке відсилає уже до іншого персонажа – Аліси. Цікаво, що роман завершується стрибком в каналізаційну яму, тобто фінал відкритий, в той час, як для Аліси це тільки початок її історії.

Ще одна розбіжність – це сюжетна лінія із Едгаром Вульфом, який є прямою паралеллю Вовка з казки. До того ж, обидва вони є персонажами, які не знають, як жити, не завдаючи шкоди іншим.

У цьому випадку Едгар – успішний бізнесмен, власник кондитерської: «El Dulce Lobo era la pastelería más famosa de todo Manhattan. Hacían setenta y cinco clases de tartas diferentes» («Солодкий вовк» одна з найвідоміших кондитерських на всьому Мангеттені. Вони виготовляли сімдесят п'ять різних видів тортів» переклад наш М.Г). [10, 36] Але схожі риси все одно прослідковуються: він звик робити все, що завгодно, щоб отримати те, чого хоче.

Тобто, авторка змінює хід історії, і та вже не сприймається просто як переосмислення оригіналу, адже створюється складність оповіді. Таким чином, за допомогою інтертекстуальності створюється повністю автентичний та оригінальний роман, який містить в собі декілька рівнів сприйняття. На основі чого поглиблюється його читання та створюються точки дотику з різними текстами.

Отже, вплив інтертекстуальності на сприйняття твору розширює та будує комплексність його змісту, викликає у читача асоціації з оригіналом та провокує порівняння. Також уможлиблюється підняття різних тем та проблематики, що допомагає читачу проаналізувати питання з різних точок зору. Крім цього, переосмислення є показовим результатом впливу, адже створюється уже зовсім інший текст, який ставить під сумнів подальший розвиток сюжету.

Таким чином, інтертекстуальний зв'язок виражений, перш за все, у назві роману та його сюжеті, основа якого не відрізняється від оригінальної казки Шарля Перро. Крім цього, через додаткову проблематику яскраво прослідковується схожість між головною героїнею та «Алісою в країні чудес». Інтертекстуальність в розвитку сюжету включає: створення багат шаровості історії, переосмислення традиційної казки, підняття сучасних тем та збагачення тексту. Загалом, вплив інтертекстуальності на сприйняття тексту полягає в розширенні його змісту та створенні самобутнього твору.

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи весь проаналізований матеріал, варто зауважити, що у цій курсовій роботі ми детально дослідили теоретичний аспект інтертекстуальності та висвітлили проблему вивчення цього поняття, як складника тексту. Отож, загальне положення щодо визначення концепції інтертекстуальності полягає у системі зв'язків, виражених чи прихованих, які текст має з іншими текстами, утворюючи специфічний контекст, який впливає як на створення, так і на розуміння даного дискурсу. В свою чергу, функції полягають у розширенні, збагаченні та взаємодії з іншими текстами, що створює новий пласт значень і сприяє ґрунтовнішому розумінню тексту твору. Основні засоби інтертекстуальності включають цитату, алюзію, алегорію та пародію. Крім цього, теоретичні підходи до вивчення інтертекстуальності були розроблені вченими відповідно до сфер або напрямів, які вони досліджували початково. До них належить семіотика, на основі якої було сформульоване твердження про те, що всякий текст є інтертекстом та постмодерністська течія, яка включає інтертекстуальність до невід'ємної риси поезики.

Таким чином, явище інтертекстуальності досліджувалося в різних напрямках, проте визначення цього поняття було сформульоване в рамках французької семіотики та структуралізму. Воно використовується авторами задля можливості вступати в діалог з попередніми творами, ставити під сумнів умовності та створювати нові смислові шари.

У практичній частині ми спершу детально ознайомилися з твором, на основі якого зробили наступний аналіз. Інтертекстуальний зв'язок, прослідковується у назві роману та основній сюжетній лінії, яка співпадає з оригіналом казки «Червона Шапочка» Шарля Перро. Також він присутній у розкритті теми свободи і перегукується з сюжетом та персонажами «Аліси в країні чудес» Льюїса Керрола. Роль інтертекстуальності у розвитку сюжету полягає в переосмисленні класичної казки, яка є адаптованою до сучасного міста Мангеттена та в

зображенні тієї проблематики, яка не піднімалась в оригінальній казці. Зі свого боку, вплив інтертекстуальності на сприйняття твору розширює та створює комплексність його змісту, та уможлиблює підняття різних тем та проблематики, що допомагає читачу проаналізувати питання з різних точок зору. Зрештою, вивчення інтертекстуальності допомагає нам побачити літературний простір більш взаємопов'язаним, оскільки жоден текст не існує у вакуумі, а кожен твір є складовою широкої мережі посилань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Julia Kristeva. *Séméiotikè. Recherches pour une sémanalyse*. París: Seuil, 1969. 143-173 p.
2. Gérard Genette. *Palimpsestos*. Madrid: Taurus, 1989. 14 p.
3. Cristóbal González Álvarez. LA INTERTEXTUALIDAD LITERARIA COMO METODOLOGÍA DIDÁCTICA DE ACERCAMIENTO A LA LITERATURA: APORTACIONES TEÓRICAS. Galicia: Universidade da Coruña, 2003.123-124 p.
4. Lauro Zavala. *Elementos para el análisis de la intertextualidad*. Ciudad de México: Universidad Autónoma Metropolitana-Xochimilco, 1996. 4 p.
5. Alfonso Macedo Rodríguez. LA INTERTEXTUALIDAD: CRUCE DE DISCIPLINAS HUMANÍSTICAS. Pachuca de Soto: Universidad La Salle Pachuca, 2006. 3 p.
6. Бойко О.О. Реалізація категорії інтертекстуальності в художньому дискурсі фентезі. Одеса: Вид-во ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2019. 19 с.
7. Переломова О.С. ЛІНГВОКУЛЬТУРНІ КОДИ ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО ХУДОЖНЬОГО ДИСКУРСУ: ДІАХРОНІЧНИЙ АСПЕКТ. Суми: Вид-во СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2008. 32 с.
8. Texto traducido por Ángel Marchesi y Joaquín Forradellas, *Diccionario de retórica, crítica y terminología literaria*. Barcelona: Ariel, 1986. p. 218. El párrafo original en francés se encuentra en Barthes, *Texte (théorie du)*, arto cit., p. 1014
9. Малахова О. Роль засобів інтертекстуальності у формуванні естетичного коду авторської пісенної лірики: зб. наук. праць. м. Переяслав-Хмельницький, 2013. С. 337–339;
10. Carmen M.G. *Capercita en Manhattan*, 1990. P. 1-100
URL:<https://www.edu.xunta.gal/centros/iespedraaguia/system/files/Libro%20Capercita%20en%20Manhattan.pdf>

11. Kenfel V.R., García C. V., García L.L. Anuario de Investigación en Literatura Infantil y Juvenil. Galicia: Universidade de Vigo, 2001. 10 c.
12. Juan Ortiz. Little Red Riding Hood in Manhattan. URL: <https://www.actualidadliteratura.com/en/little-red-riding-hood-in-manhattan/> (08.07.2020)
13. Zandra Pruneda. Lenguaje en libertad para la infancia. URL: <https://www.memoriasdenomada.com/lenguaje-en-libertad-para-la-infancia/> (11.04.2021)
14. ESTUDIO SOBRE EL LIBRO «CAPERICITA EN MANHATTAN» DE LA ESCRITORA CARMEN MARTÍN GAITE. URL: https://html.rincondelvago.com/caperucita-en-manhattan_carmen-martin-gaite_6.html (noviembre 2005)
15. Natalia Mahana Palomer. La Caperucita Roja: Perspectivas Infantiles sobre la Relación de Niñas y Niños con el Mundo Adulto: memoria para optar al título de Psicóloga. Santiago, 2016. C. 6
16. Bruno Bettelheim. Psicoanálisis de los cuentos de hadas. Barcelona: Grijalbo Mondadori, 1994. 214 c.
17. María Vicenta Hernández Álvarez. CAPERICITA EN MANHATTAN: CARMEN M. GAITE AL MARGEN DE PERRAULT. Salamanca: Signa Revista de la Asociación Española de Semiótica, 2004. 5 c.
18. Rut Blasco. Caperucita en Manhattan: personajes principales y secundarios. URL: <https://www.unprofesor.com/lengua-espanola/caperucita-en-manhattan-personajes-principales-y-secundarios-5182.html> (17.01.2023)